

И.П.И
Институт за пазарна икономика

Преглед на зърнените пазари

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН

ноември, 2012

брой 5

БЮЛЕТИНЪТ СЕ ИЗДАВА С ПОДКРЕПАТА НА ФОНДАЦИЯ „АМЕРИКА ЗА БЪЛГАРИЯ“

ОБЩ ПРЕГЛЕД

През ноември станахме свидетели на продължителна депресия при основните зърнени култури, продиктувана от поредния доклад на Американското министерство на земеделието (USDA), който буди съмнения относно изнесените резултати. За пониженията при царевичата и соята допълнително влияние оказаха засиленото ликвидиране на дълги позиции от хедж-фондовете с приближаване края на годината, надвисналите тъмни облаци над американските държавни финанси (т.нар. "Fiscal cliff"), както и добрите прогнози за времето в Южна Америка.

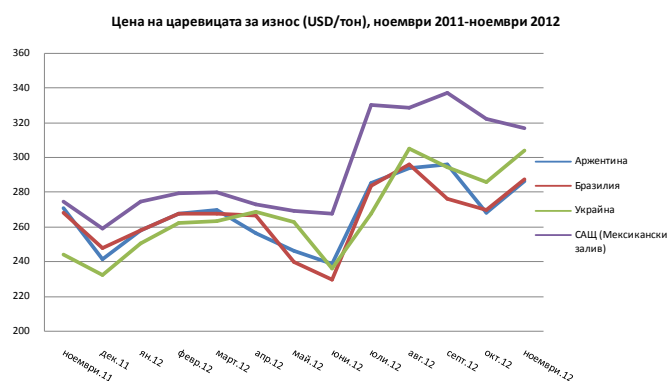
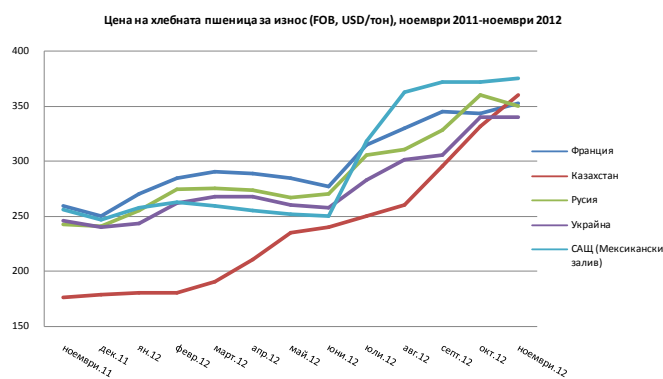
Експортните цени (FOB) на пшеницата както в Черноморския басейн, така и във Франция и САЩ (Мексикански залив) се задържаха почти без промяна през ноември спрямо октомври. За сметка на това корекции се наблюдават при царевичата, където цените на основните износители започнаха процес на сближаване. Цената на американската царевича (Мексикански залив) спадна за втори пореден месец, докато заместителите ѝ от Южна Америка поскъпнаха с близо USD 20/тон през ноември. Корекцията при царевичата беше нормална и с оглед на възстановяване премията на пшеницата над царевичата, която се бе свила до минимум.

Последните актуални данни на USDA към ноември показват допълнително свиване на производството на пшеница в световен мащаб до 651,4 млн. тона и още по-бързо свиване на потреблението – до 675,1 млн. тона. Те пораждат редица съмнения в коректността и обективността по отношение на потреблението и износа, които изглеждат подценени. Вероятното подценяване създа-

Котировки на Чикагската стокова борса

СВОТ	12.11	12.10	промяна
пшеница (фючърси)			
Декември	857,8	856,8	0,10%
Март	872,5	869,2	0,40%
Май	879,2	872,8	0,70%
СВОТ	12.11	12.10	промяна
царевича			
Декември	718,0	752,8	-4,60%
Март	722,2	752,8	-4,10%
Май	719,5	747,2	-3,70%
СВОТ соя	12.11	12.10	промяна
Януари	1405,0	1522,0	-7,70%
Март	1388,0	1492,0	-7,00%
Май	1375,5	1449,8	-5,10%

Източник: CME

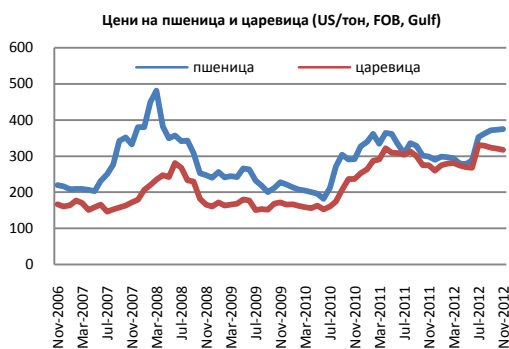
Източник: FAO

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

ва известни резерви за ръст при пшеницата, които да бъдат оползотворени през следващите две тримесечия на стопанската 2012/13 година.

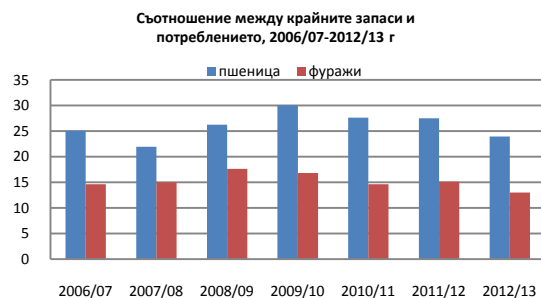
ПРОГНОЗА ЗА 2013

През изминаващата 2012-а г. станахме свидетели на третото рязко поскъпване на храните в световен мащаб за последните пет години. На пръв поглед мащабът на кризата не изглежда сравним с този от 2007/08 г., но надхвърля скокът на цените от 2010/11 г.

Източник: FAO

Ако погледнем по-детайлно фундаменталните показатели, ще видим притеснителни нива при крайните запаси на основните зърнени култури. При пшеницата количествата са между тези от 2006/07 и 2007/08 г., докато при фуражите достигат най-ниските стойности за последните седем пазарни години.

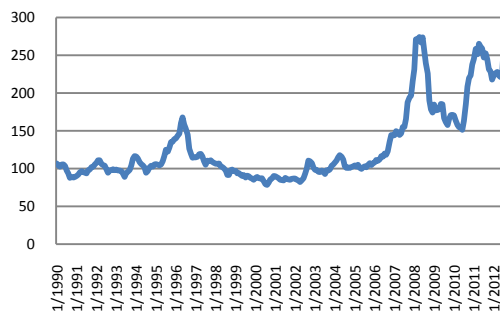

Източник: FAO

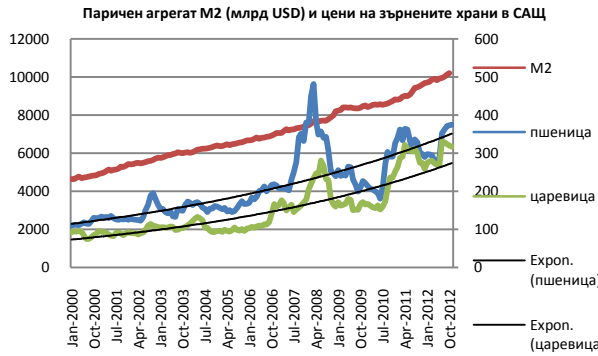
С други думи имаме достатъчно основания да очакваме допълнително поскъпване при основните зърнени култури, което ще се концентрира в края на първото и началото на второто тримесечие на 2013 г. Цените ще зависят и от прогнозите за новата реколта, а те засега са разнопосочни за различните региони – притеснителни за САЩ и по-скоро благоприятни за Русия и Украйна (по отношение на есенниците).

Имаме основания да предполагаваме, че високите цени на основните храни ще се задържат дългосрочно над средните сезонно изгладени нива от периода 1990-2005 г., заради монетарната политика, водена от централните банки и по-специално Федералния резерв на САЩ. По собствени изчисления връзката между ръстът на предлагането на долари е в положителна връзка с ръста на цените на основните зърнени при $R^2=0.577$.

Ценови индекс на основните зърнени храни на FAO, 2002-2004=100

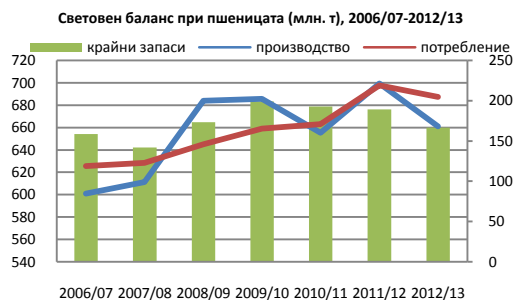
Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

Източник: FAO, Federal Reserve

ПШЕНИЦА:

През изминаващата година станахме свидетели на производство, значително по-ниско от необходимото да задоволи световното търсене. В резултат преходните запаси намаляват до нива, близки до тези от 2006/07 т.

Източник: FAO

През тази година се засили тенденцията за използване на пшеницата за фураж като заместител на скъпата царевица. Това поставя цената на пшеницата в още по-голяма зависимост от тази на царевицата.

Новините за състоянието на зимната пшеница в САЩ са доста тревожни, което неминуемо ще има своето въздействие върху цените през 2013 г.

Друг фактор, който влияе за поддържане на високи цени на пшеницата е, че тя се

използва основно за храна. Докато при фуражите има различни възможности за замяна, то пшеницата е доста по-нееластична от гледна точка на търсенето. С други думи при нея трудно може да има рязко свиване в търсенето за храна.

Ако към това добавим и атрактивността на някои техническите култури от гледна точка на добиви/цена от единица площ, пшеницата ще бъде изправена пред предизвикателството да запази площите си, което може да бъде потенциал за поддържането на относително високи ценови нива.

ЦАРЕВИЦА:

През 2012 г. в САЩ бяха засети рекорден брой площи с царевица. За съжаление сушата намали добивите значително, което в съчетание с ценовата нестабилност на пазарите може би ще повлияе на намеренията на фермерите относно следващата кампания. Това в голяма степен може да бъде отнесено и към други големи производители на царевица от Северното полукълбо. Царевицата остава една от предпочитаните култури на много места, но известни промени в ползването на земята ще бъдат неминуеми и поради чисто агрономически причини, свързани със сеитбооборота, почвената влага и използваните торове. Това, което ще трябва да се следи постоянно, както винаги, е времето – климатичните условия в основните производствени райони на света през следващата година ще бъдат основният индикатор доколко ще бъде изгодно да се заложи на по-големи площи с царевица. Добър индикатор за риска през 2013 г. ще бъдат добивите през печалната 2012 г. Ако фермерите отчетат предходните

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

лоши добиви, ще са наясно какъв риск могат да поемат през идната година. От особена важност ще бъде и търсенето на царевица за биогориво. Ако политиката на най-големия производител на царевица в света – САЩ се измени в това отношение, това би било сигурен индикатор за потенциала на пазара.

ПАЗАР НА ЗЕМЯТА:

Пазарът на земя в основните страни-износителки на селскостопанска продукция преживява сериозен бум през последните години. Основните причини се крият в комбинация от нарастващи цени на основните храни, ниски лихвени равнища, субсидиране на земеделието и ограничеността на ресурса земя. За пример на бързо покачване на цените на земеделската земя ще вземем САЩ, където за периода 2005-2011 г. средногодишното поскъпване е над 20%, но подобни процеси се наблюдават и на други места по света, включително и в България.

Факторите, които досега движеха пазара на земя, вероятно ще се запазят в средносрочен план (1-3 години).

Основните рискове пред пазара на земя в дългосрочен план са следните:

- Покачване на основните лихвени проценти
- Постепенно оттегляне на държавите от субсидиране на земеделието
- Застаряване на населението, заето със земеделие
- Насочването на инвеститори, които не се занимават със земеделие, към пазара на земя с цел диверсифициране на инвестиционни портфейли и

търсене на възвръщаемост заради нарастваща цена на рентата

- Промяна в политиката за държавна подкрепа на биогоривата

Основните опасности в макро план, които могат да потопят цените на селскостопанската продукция, а съответно и на земеделската земя през 2013 г. са съчетание от „изпадане“ от фискалната скала в САЩ (увеличени данъци и намаляващи разходи, което се предполага да потопи икономиката в рецесия) и задълбочаване на дълговата криза в еврозоната, което ще доведе до рецесия и на Стария континент.

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

Пшеница	Начални запаси		Производство		Внос		Износ		Потребление		Крайни запаси	
	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13
Светът	198	197,9	696	651,4	148	135	156,3	132,3	696,1	675,1	197,9	174,2
САЩ	23,5	20,2	54,4	61,8	3,1	3,5	28,6	39,9	32,2	36,4	20,2	19,2
ЕС-27	11,8	12,4	137,2	131,8	7,4	5,5	16,4	17,5	127,5	123,5	12,4	9,2
Русия	13,7	10,4	56,2	38	0,1	1	21,6	10	38,0	34,5	10,4	4,9
Украйна	3,3	5,2	22,1	15,5	0,1	0,1	5,4	6	15	12,3	5,2	3
Казахстан	2,9	6,6	22,7	10,5	0	0	11,4	7	7,6	7	6,6	3,1
Канада	7,2	5,9	25,3	26,7	0,5	0,4	17,4	19	9,7	8,4	5,9	5,6
Австралия	8,3	6,6	29,5	21	0,1	0,1	24,7	16,5	6,7	6,5	6,6	4,6
Китай	59,1	58	117,4	118	2,9	2,5	1	1	120,5	122	58	55,5

Царевица	Начални запаси		Производство		Внос		Износ		Потребление		Крайни запаси	
	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13	2011/12	2012/13
Светът	127	132,1	880,5	839	98,4	93,8	110,8	90,3	875,4	853,8	132,1	118
САЩ	28,6	25,1	313,9	272,4	0,7	2,5	39,2	29,2	279	254,4	25,1	16,4
ЕС-27	4,8	6,8	66,2	54,7	6,3	6,5	3,2	0,5	67,3	63	6,8	4,5
Украйна	1,1	1,2	22,8	21	0,1	0,1	15	12,5	7,8	8,5	1,2	1,3
Бразилия	10,3	10,6	73	70	0,8	0,8	21	16	52,5	55	10,6	10,4
Аржентина	4,1	1,4	21	28	0	0	16	18,5	7,7	8,8	1,4	2,2
Китай	49,4	59,3	192,8	200	5,2	2	0,1	0,2	188	201	59,3	60,1

Източник: WASDE, числата са в млн. тона; данните за 2012/13 са към м. ноември

ПРОГНОЗА ЗА ВРЕМЕТО:

В периода 28 ноември до 4 декември температурите постепенно ще спадат от средно 11-14 градуса до близки до нулата. След 4 декември ще започне отново слабо затопляне. С изключение на отделни места, нощните температури няма да падат под нулата. Леки дъждове ще има в цяла Северна България на 29 ноември. На 1 и 2

декември се очакват по-тежки превалявания, най-силни в районите на Плевен, Варна и Велико Търново (над 10 мм). През нощта на 2 срещу 3 декември се очакват първите леки превалявания от сняг в районите на Плевен, Велико Търново, Монтана и Стара Загора. На 6 декември отново се очакват слаби превалявания от дъжд над цялата страна.

Прогноза за времето 28 ноември-6 декември										
		Добрич	Варна	Русе	Велико Търново	Плевен	Монтана	Пловдив	Стара Загора	Бургас
28.ноември	средна температура	11	12	10,5	11,3	11,2	11,5	13,8	11,8	12,7
	дъжд (мм)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29.ноември	средна температура	15,3	15,3	14,5	14,5	12,8	11,7	15	14	16,2
	дъжд (мм)	4	5	6	2	5	7	0	1	1
30.ноември	средна температура	13,3	14	12,7	12,3	11,8	10,8	12,3	12	14,8
	дъжд (мм)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.декември	средна температура	12,2	12,7	10,8	11,7	10,5	10	13,3	11,3	13,5
	дъжд (мм)	6	12	1	1	2	9	0	1	2
2.декември	средна температура	5,3	7	4,8	5,5	5,2	6,3	9,8	6,2	9,8
	дъжд (мм)	8	7	9	11	17	9	4	8	3
3.декември	средна температура	2,5	4,3	2,8	4	3,3	3,7	6,5	4	5,7
	дъжд (мм)	0	0	0	1	0	1	10	0	2
4.декември	средна температура	0,8	2,5	1,3	0,7	0,8	0,8	3	0,5	3,2
	дъжд (мм)	0	0	0	0	0	4,7	0	0	3
5.декември	средна температура	4,2	5	3,3	4,3	4,2	7	6,8	4,5	5,7
	дъжд (мм)	1	1	1	0	1	5	1	0	1
6.декември	средна температура	7,5	8,3	6,8	7	6,7	5,3	9,3	6,8	9,7
	дъжд (мм)	4	5	3	4	7	3	8	4	4

Източник: weather-forecast.com

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.

За контакти:

Николай Вълканов, икономист

Институт за пазарна икономика

София, бул. „Патриарх Евтимий“ 22, ет.3

тел.: (2) 952 62 66

e-mail: nikolay@ime.bg

www.ime.bg

И.П.И
Институт за пазарна икономика

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION
Фондация Америка за България

Информацията в този документ се основава на източници, които считаме достатъчно надеждни, но за чиято точност и изчерпателност не гарантираме. Изказаните мнения и направените прогнози не са препоръка за инвестиция и могат да бъдат обект на последващи изменения.